

MOLDO

nyolc

Valószínűleg nem vitatható, hogy Moldova György legnépszerűbb íróink egyike. Nemrégiben Szegeden tartott író-olvasó találkozóját csak néhány, kézzel írott plakát hirdette, de a nagyobb hirverés hiánya ellenére is jóval több, mint háromszáz ember szorongott a kis előadóteremben, sokan ki is szorultak. A jó kétórás, oldott hangulatú est után rövid beszélgetésre kértük Moldova Györgyöt.

- Ha elkisérnek éjszakai műszakra a Kendergyárba, szívesen.
- Valamelyik készülő írásához gyűjt anyagot?

- Pontosan. Keserü Jánosné könnyűipari miniszter kérésére próbálok a textiliparról írni egy szociográfiát, hasonló felépítésűt, mint a "Vasutas-könyv". Jártam már a jelentősebb gyárakban - Goldberger -, három hónapja csinálom. Sajátos módszerem van, nem tudok íróasztal mellett írni. Az emberek között kell élnem, velük kell dolgoznom, hogy átérezzem a gondolataikat, megértsem a munka nehézségeit, s hogy igazán őszinték legyenek hozzám. Megtanultam már a különféle szövő- és fonógépek kezelését, a szakkifejezéseket, munkamozdulatokat. Mindenhez nem lenne energiám, ha nem érdekelné, amit csinállok. Azok közé a szerencsés emberek közé tartozom, akiket minden - vagy majdnem minden - érdekel. Most például kíváncsi vagyok, hogy az idős Kovács néni az otthoni műszak után hogy fog dolgozni, milyenek lesznek a mozdulatai, mennyi kedvvel fogja a munkáját végezni.

- Az Akit a mozdony füstje megcsapott ... igen népszerű. Hogyan érzékelté ezt, milyen hangok jutottak el Önhöz az olvasóktól?

- A könyv 1977. áprilisában jelent meg, de szerintem augusztusig a nagy többség csak az első mondatát olvasta el, ti. azt, hogy "Az 1970-es évekre a vasutnál csak a hülyék maradtak - és a megszállottak." - egy vasuti vezető. A legenyhébb hangú levelek abból az időből így kezdődtek: Te szemét! De ez szerencsére elmúlt, továbbolvasták és megértették, hogy mit akartam a

ABCDEF GHIJK

regényemmel. Elismerésként kaptam egy "diplomát", valamint egy életem végéig szóló elsőosztályú szabadjegyet a magyarországi vonatokra. Mindig a vasut jelentette számomra a "nagy szerelmet", a könyvet igazán nem az elismerés kedvéért irtam. Láttam, hogy ez napjaink egyik égető kérdése, szükség van ilyen jellegű munkára. - hát megcsináltam. Ugy éreztem, sikerült bemutatnom a vasutat a maga zord valójában, szépitések és a hibák takargatása nélkül.

- Szerintünk népszerűsége elsősorban novelláiban, szatíráiban, riportjaiban rejlik. Könyvei igen magas példányszámúak, némely kötetén gyakran száz forintot is keresnek a zugárosok. Melyik műfajterzi "kedvencének", mit ír a legszivesebben?

- Lehet, hogy furcsán hangzik, de regényt. 1955-ben jelent meg az első írásom, azóta mindig regényt szeretnék írni, csak persze ez nem lehet állandóan. Amikor úgy gondolom, vannak jó témáim, akkor regényt írok. Szerintem a legsikerültebb munkáim a Szent Imre induló és a Negyven prédikátor. Drámát is irtam már a Színművészeti Főiskola dramaturgia-szakán, diplomaként. Akkor olyan idők jártak, hogy a témaválasztásom nem volt a legszerencsésebb, nem is kaptam diplomát, azóta sincs. A többi műfaj egyformán kedves; mindig azt szeretem a legjobban, amit éppen írok. Ha készen van egy regény vagy egy novella, akkor utána már nem nagyon olvasgatom.

Hogy népszerűnek tartanak? Erről egy kis történetet mesélnék el. Egy barátommal egyszer beültünk a presszóba beszélgetni, megkért, dedikáljam neki az egyik könyvem. A pincér megnézte, mit írok, utána szó nélkül elvitte az asztalunkról a kávé és hozott egy ujat. Nem a vajtfülűeknek írok, hanem a másfél-két-milliós olvasótábornak; nem a hivatásból, hanem a szórakozásból olvasóknak. Azt hiszem, hogy ezernyi fontos téma van: ilyen a vasut, a Tisztelet Komlónak, az Őrség panaszja és még sorolhatnám. A tulságosan divatos dolgokat nem szeretem, azokat meg hagyom másoknak. A nagy szegedi árvizkor elmentem megnézni a men-

LMNOPQRST

kilencvenötös

tést, egyszer csak feltűnt egy helikopter. Nagyon megörültem: rájöttek, hogy így könnyebb átcsoportosítani az embereket, hordani a homokzsákokat. És mi történt? Kiszállt a gépből kilenc író! Ezek után persze elment a kedvem az egésztől. Egyébként úgy vettem észre, hogy - enyhe kifejezéssel - nem szívesen mennek riportutakra fiatal íróink. A Kortársnak több évtizedig volt egy olyan lehetősége, hogy támogasson riportutakat, szociográfiák megírását. Egyetlen jelentkező sem akadt, így aztán elvették ezt az alapot a folyóirattól. Pedig fontos kérdések tényleg vannak, csak meg kell értük dolgozni, szociográfiát nem lehet szobában írni, ahhoz részletesen meg kell ismerni a tárgyat.

- Nem gondolja, hogy valami kimaradt korábbi munkáiból? Mik a tervei a textiles-könyv után?

- Azokra a helyekre, ahol a könyveim fogalmazódtak, gyakran visszajárok. Mindig találok új arcokat, új emberekkel ismerkedem meg, sokuknak helye lenne a könyveimben, de nem szeretek változtatni. A továbbiakban? Sokat gondolkoztam azon, hogy a vendéglátóiparról kellene írnom. Azt hiszem azonban, nem tudnám megtalálni a kapcsolatot a vendéglátóipari dolgozókkal. Ne tekintsék sértésnek, de a vasut és a textilgyárak világa után nem nagyon tudnám magamat elképzelni egy riportköruton a magyar szállodákban. Valahogy az egészen más világ, mint amiben élek és élni szeretnék, és úgy gondolom, nem lesz semmi az egészsből. Mint már az előbb említettem, minden vágyam az, hogy regényt írjak. Nem tudom, milyen témáról, mit fogok írni, de azt hiszem, regényt.

- Néhány novellájának nemrég rádióadaptációja is elhangzott. A film, a televízió nem csábítja? Nem gondolja, hogy ezekkel az eszközökkel nagyobb hatást tudna elérni?

- Nem hiszem, hogy a közeljövőben valamelyik művemet feldolgozza a televízió. Nagyon sok sérelem ért már a TV részéről, nem hiszem, hogy valamikor még be fogok menni a TV épületébe. Különben sem szeretem azokat az írókat, akik egy medvéről több

UVWXYZ abc

bőrt akarnak lehuzni /ez sikerülni is szokott nekik/. Bizonyára értik, mire gondolok. Egy fiatal író ír öt-hat novellát és abból él évekig: folyóirat, kötet, rádiójáték, tévé-változat, film, dráma. Ezt nem tudnám csinálni. Maradjanak csak a műveim úgy, ahogy leírtam őket; nem szeretem a változtatásokat sem.

- Ugy hallottuk, nem szereti az egyetemistákat. Ennek is valami bántódás az oka?

- Az egyetemistákkal nincsen különösebb bajom: elsősorban az értelmiségünkkel. Az országot nem ők tartják, az alapokat lejjebb kell keresni. Ez még nagyon sokáig így lesz, és így is van jól. De az egyetemistákkal kapcsolatban is akadt már negatív élményem. Egyszer egy pesti egyetem klubjában tartottam előadást. A fiatalok mindenáron sarokba akartak szorítani, olyan kérdéseket tettek föl, amelyek igen kényes területek felé vezettek volna, olyan szavakat akartak hallani tőlem, amelyek kompromittálnak. Ebbe nem mentem bele, világosan értésükre is adtam, de ők csak folytatták ... hát ilyen is volt.

- Mit gondol, sikerült felzavarnia írásaival az "állóvizeket" is? Történtek-e változások egy-egy könyve után?

- Nem. Valami esetleg változik, de ezt nem tartom jelentősnek. Szerintem ezek a könyvek nem válthatják meg az országot, itt másra van szükség. A kisebb változások bekövetkeznének könyv nélkül is. Nagyobbak ...?

- Egy utolsó kérdés: termékeny írónak tartja magát?

- Huszonhárom év alatt megjelent könyveim 106 centiméter helyet foglalnak el a könyvespolcomon. Erről ennyit.

- Köszönjük a beszélgetést.